

доволені селяне Гудимів часто втікали за кордон, і в 1783 р. Іван Гудима оповіщає, що у його з грудня 1782 втікло 30 душ.

В документах можна ще занотувати, що генерал-губернатор кийвський Леонтев, просячи гетьмана Разумовського укарати Павла Гудиму за його насильства, між иньшим каже, що м. Київ — „городъ славной и пограничной, въ которомъ часто бывають иностранные люди... и въ такомъ случаѣ... весьма ему, Гудимѣ, таковыхъ предревостей... чинить неприлично и мнѣ то не безъобидно, а отъ иностранныхъ людей, которые по большей части и квартерами пребываніе имѣють въ Києвѣ, Нижнемъ городѣ, на Подолѣ, и не безъ зазрѣнія происходитъ“. — *О. Г-ий.*

Die orthodox-orientalische Kirche in Lemberg und ihre Gemeinde in Lemberg und ganz Galizien, verfasst von Emmanuel-Eugen Worobkiewicz, orth. or. Seelsorger in Lemberg, Льв., 1896, ст. 67.

Ся брошюра, як значить ся на її обкладці, видрукована з нагоди розпочатя будови нової православної церкви у Львові і уложена теперішнім парохом сієї одинокої православної парафії на цілу Галичину. З огляду, що теперішня православна парафія львівська представляє з себе „сумний останок колись могутньої православної церкви в Галичині“, автор подає насамперед коротенький огляд історії православия в Галичині і його упадку в XVIII в. (с. 1—30), в другім розділі настуває історія львівської православної громади від кінця XVIII в. (с. 30—46) і нарешті в останнім — огляд сучасного стану сієї громади, церкви і справи будови нової церкви.

Певний інтерес можуть мати подані тут відомости власне про громаду православну, зачерпнені автором, як він каже, з парафіяльного архива й якогось мемуара з середини сього віку. До скасування Манявського скиту (в р. 1785) сей скит служив для задоволення релігійних потреб православної людности; по скасованню його православні галицькі — Русини, Греки, Волохи, Серби організувались в громаду церковну і в р. 1787 здобули право мати собі в Львові церкву і священника. На зібрані з датків гроші дійсно засновано церкву в нанятім для того домі, закуплено для неї іконостас з Манявського скиту й спроваджено еромонаха з Буковини за річну платню 200 злр.; відповідно складовим елементам службу правлено на трох мовах — по славянськи, грецьки і волоськи. Як ні малі були видатки на удержанне церкви і священника, сил православної громади, що в Львові числила в першій половині сього віку 884 душ, окрім залоги, на се не ставало; маленький капітал, зібраний при заснованню, зник, і на початку 30-х рр. па-

рафії грозив цілковитий упадок: чини і плату священику неплачено, і церковні річі арештовано за скаргою хозіяна дому. Громада в таких обставинах звернулася до уряду, і за посередництвом його по довгих переговорах прийшло до того, що релігійний фонд буковинський спочатку — взяв участь в видатках, а потім (р. 1848) цілковито переняв на себе удержання православної парафії, і вона прийшла під зверхність буковинської консисторії. Для церкви куплено будинок власний, але задля старости його мусіли зруйновати і церкву уміщено в приходстві (домі для причту), дуже не вигідно й тісно; по довгих переговорах доперва тепер фонд асігнував значну суму на будову церкви. В теперішніх часах (по переписи р. 1890) рахує парафія у Львові 340 душ, в иньших місцевостях Галичини 1089 душ; більші православні кольонії живуть в Станіславі, Коломиї, Снятині, Кутах, Збаражу, Кракові; складаються вони головно з Русинів, а також Волохів і Сербів. Одиноким парохом для них є львівський, хоч є ще два священики -- один полковий -- при буковинськім полку, що стоїть у Львові, і оден при вязниці в Станіславі. Львівський парох має окрім церкви ще каплицю при львівській вязниці.

М. Грушевський.

Харковское общество благотворенія въ 1812—1817 г. (Київська Старина IV с. 38—70, V с. 128—145, VI с. 328—343, VII с. 95—112).

На вступі згадує д. Лапін коротко про історичний розвій добродійних товариств в Росії. До XVIII в., каже він, ограничалась добродійність „на Руси“ на подаваню милостині і удержуваню бідних при церквах і монастирях, аж доперва при кінци XVIII в. появилсь указ царський, що приказував заводити шпиталі на лад західно-європейський. Шан. автор при тім або забув або не знав про широкий розвій і розповсюднене шпиталів на Україні-Руси, про які в новійших часах маємо звістки почавши з XVI в. Далше переходить автор до харківського товариства, що мало метою роздаване запомог і сталих пенсій бідним. Особливу увагу звернено на опіку і освіту сиріт дворянських. Хлопців посилало товариство на власний кошт до гімназії, а для дівчат заложило окремиий інститут. На чолі товариства стояв вправді Андрій Квітка, губерньський предводитель дворянства (маршал), але душею его яко діловодчик і настоятель інститута був рідний его брат, звісний письменник український, Григорій.

З початку будило товариство інтерес між дворянством і воно радо поспішило з вкладками на зазив Григорія Квітки. Щоб побачити наглядно розвій товариства, наведемо тут кілька дат. В першім році істнованя